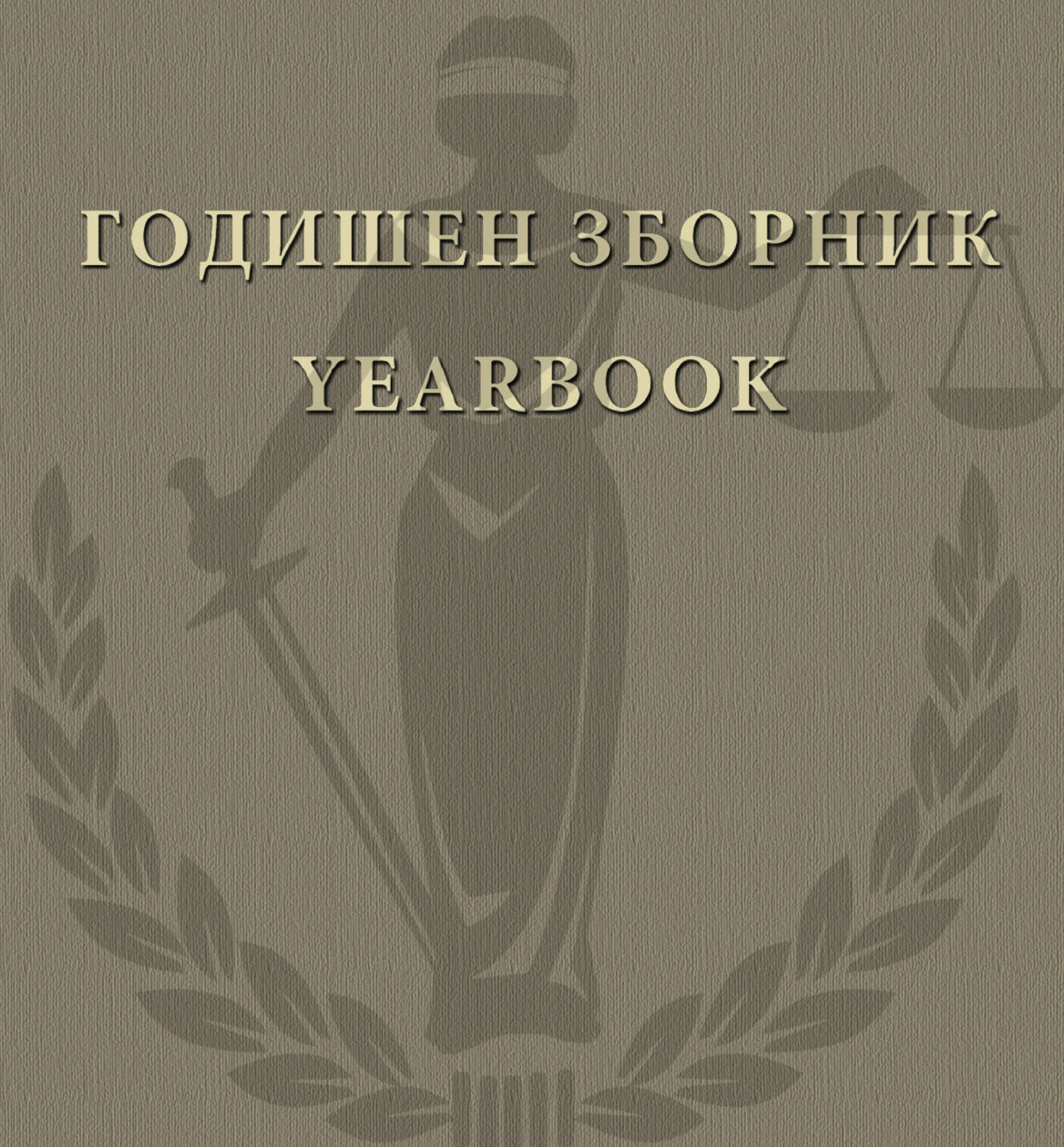

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-8713

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
YEARBOOK

ГОДИНА 9

VOLUME IX

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF LAW

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ**

ISSN 1857-8713

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2019**

**YEARBOOK
2019**

ГОДИНА 9

VOLUME IX

**GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF LAW**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF LAW**

За издавачот:

Проф. Д-р Олга Кошевалиска
For the publisher:
prof. Olga Koshevaliska, Ph.D

Издавачки совет

Проф. Д-р Блажо Боев
Проф. Д-р Лилјана Гудева – Колева
Проф. Д-р Јован Ананиев
Доц. д-р Ана Никодиновска Крстевска

Editorial Board

prof. Blažo Boev, Ph.D
prof. Liljana Gudeva – Koleva, Ph.D
prof. Jovan Ananiev,
Ph.D Ass. Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph.D

Меѓународен програмски комитет

Проф. Д-р Јован Ананиев
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. Македонија
проф. д-р Јадранка Денкова
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Р. Македонија
Проф. Д-р Жан Пол Ленер
Универзитет на Луксембург, Луксембург
Проф. Д-р Аленка Верболе
Универзитет на Љубљана, Словенија
Проф. Татјана Петровна Суспицина
Московска Правна Академија, Русија
Проф. Габриела Белова
Југозападен Универзитет
„Неофит Рилски“ - Бугарија

International Editorial Board

Prof. Jovan Ananiev, Ph. D
University Goce Delcev – Stip, Macedonia
Prof. Jadranka Denkova, Ph. D
University Goce Delcev – Stip, Macedonia
Prof. Jean Paul Lehnrs, Ph. D
University of Luxembourg, Luxembourg
Prof. Alenka Verbole, Ph. D
University of Ljubljana, Slovenia
Prof. Tatjana Petrovna Suspicina, Ph.D
Moscow State Law Academy, Russia
Prof. Gabriela Belova, Ph.D
South West University
“Neofit Rilski”, Bulgaria

Редакциски одбор

Проф. д-р Јован Ананиев
доц. д-р Ана Никодиновска Крстевска
Доц. д-р Борка Тушевска

Editorial Staff

prof. Jovan Ananiev, Ph.D
Ass. Prof. Ana Nikodinovska Krstevska, Ph. D
Ass. Prof. Borka Tushevsk

Главен уредник

Проф. д-р Олга Кошевалиска

Managing editor

prof. Olga Koshevaliska, Ph.D

Одговорен уредник

Доц. д-р Ана Никодиновска Крстевска

Editor in chief

Ass. Prof. Ana Nikodinovska Krstevska

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian language)

Техничко уредување

Славе Димитров

Technical editor

Slave Dimitrov

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Правен факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бб
п. фак 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Address of the Editorial office

University Goce Delcev – Stip
Faculty of Law
ul. “Krstе Misirkov” BB PO.BOX 201
PO. Box 201, 2000 Stip
R. of Macedonia

СОДРЖИНА :

ЃОРЃИЕВА Дијана и СТОИЛЕВА Зорица ДОКТРИНАТА ЗА ПРАВОСИЛНОСТ НА СУДСКИТЕ ОДЛУКИ ВО АНГЛО-АМЕРИКАНСКИОТ ПРАВЕН СИСТЕМ КАКО ПОСЕБЕН КОНЦЕПТ НА ПРЕКЛУЗИЈА	5
ЈОСИФОВИЌ Ивица РЕГУЛАТИВАТА 2017/1939 ЗА КАНЦЕЛАРИЈАТА НА ЕВРОПСКИОТ ЈАВЕН ОБВИНИТЕЛ: МЕЃУ ЗАСИЛЕНА СОРАБОТКА И ЕДНОГЛАСНОСТ	11
МАЈХОШЕВ Андон и БЕЛОВСКИ Војо ИЗВОРИ НА НА МЕДИУМСКОТО ПРАВО	23
МАКСИМОВА Елена и МАРОЛОВ Дејан ЕТИОЛОГИЈА НА ЖЕНСКОТО ПРЕСТАПНИШТВО	33
ПОП-АРСОВ Петар ЖЕНИТЕ ВО ПОЛИТИКАТА	47
САВЕСКИ Дејан ПРАВНИ АКТИ, МАТЕРИЈАЛНИ ДЕЈСТВИЈА И ПРОПУШТАЊЕ КАКО ПРЕДМЕТ ВО ПОСТАПКАТА ЗА ЗАШТИТА НА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА ПРЕД УСТАВНИОТ СУД НА МАКЕДОНИЈА И ВО СПОРЕДБЕНОТО ПРАВО	61
ТОДОРОВА Билјана, СТОЈАНОВСКИ Страшко и ДЕНКОВА Јадранка СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА НА ЖРТВИ НА СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО И СТАВОВИ НА ЈАВНОТО МИСЛЕЊЕ	77

**ДОКТРИНАТА ЗА ПРАВОСИЛНОСТ НА СУДСКИТЕ ОДЛУКИ
ВО АНГЛО-АМЕРИКАНСКИОТ ПРАВЕН СИСТЕМ
КАКО ПОСЕБЕН КОНЦЕПТ НА ПРЕКЛУЗИЈА**

Апстракт: Правосилноста на судските одлуки во англо-американскиот систем (common law системот) е предмет на проучување на правото на докажување (law of evidence) и тесно е поврзана со потребите на судската практика. Причината за постоење на овој институт е потребата да се спречат субјектите спрема кои дејствува одредена конечноодлука подоцна во иден спор, да тврдат нешто спротивно на она што со претходна судска одлука изречно е декларирано или да се спречи можноста тужителот кој победил во конкретна парница одново да бара иста правна заштита спрема исто тужено лице.

Доктрината за правосилност на судските одлуки во common law системот се создаде како посебен сегмент во концептот за преклузиите. Преклузијата за правосилност на судските одлуки во common law системот се дели на две форми (концепти) на преклузија кои меѓусебно се поврзани и тоа: 1) claim preclusion и 2) issue preclusion (collateral estoppel). Claim preclusion спречува повторно да има парница (судење) за настан за кој е одлучено од судот со конечна одлука. За разлика од claim preclusion, issue preclusion (collateral estoppel) спречува повторна парница (судење) за право или факт за кој веќе одлучил судија како дел од претходен случај.

Клучни зборови: *res judicata, преклузија, англо-американски правен систем, субјективни граници, објективни граници*

GJORGJEVA Dijana³
STOILEVA Zorica⁴

**THE DOCTRINE OF RES JUDICATA OF JUDICIAL DECISIONS
IN THE COMMON LAW LEGAL SYSTEM
AS A SPECIAL CONCEPT OF PRECLUSION**

Abstract: The res judicata of the court decisions in the common law system is subject to the study of law of evidence and it is closely linked to the needs of the case law. The reason for the existence of this institute is the need to prevent the entities affected by a final decision later in a future dispute, to claim something contrary to what has been explicitly stated in a previous court decision, or to prevent the plaintiff who has won a particular litigation to seek again the same legal protection against the same defendant.

The doctrine of the res judicata of judicial decisions in the common law system was created as a separate segment in the concept of preclusions. The preclusion of the res judicata of the court decisions in the common law system is divided into two interrelated forms (concepts): 1) claim preclusion and 2) issue preclusion (collateral estoppel). Claim preclusion bars a suit from being brought again on an event which was the subject of a previous legal cause of action that has already been finally decided between

¹ Доктор на науки по граѓанско право, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Правен факултет „Јустинијан Први“ во Скопје

² Докторант по граѓанско право, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Правен факултет „Јустинијан Први“ во Скопје

³ Ph. D in Civil Law, Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Faculty of Law Iustinianus Primus in Skopje

⁴ Ph. D student in Civil Law, Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Faculty of Law Iustinianus Primus in Skopje

the parties. Unlike claim preclusion the issue preclusion bars the relitigation of issues of fact or law that have already been necessarily determined by a judge or jury as part of an earlier case.

Keywords: *res judicata, preclusion, common law, subjective boundaries, objective boundaries.*

Вовед

Судската практика на common law системот концептот за правосилност (*res judicata*) на судските одлуки го создаде како униформен институт не правејќи разлика меѓу формална и материјална правосилност. Ова е така затоа што common law доктрината го промовира правилото дека секоја одлука донесена за суштината на спорот (*on the merits*) има моментален ефект под услов да е полноважна и конечна (*binding*). Конечноста на судската одлука значи дека одлуката има *res judicata* ефект за одредени фактички и правни прашања или дека со одлуката е дадена правна заштита на некоја од странките така што е завршена постапката бидејќи ништо повеќе не останало за одлучување, а не неможност за побивање на одлуката со жалба.

1. Поим за правосилна судска одлука во common law системот

Концептот за правосилна судска одлука во common law системот се гради низ судската практика во сегментот познат како право на докажување (*Law of evidence*). Токму поради ова со право може да се констатира дека доктрината на common law системот зазема специфичен пристап кон институтот правосилна судска одлука, пристап кој е туѓ за процесната теорија на civil law системот која концептот за правосилноста на судските одлуки тесно го конектира со доминантните теории за правната природа на правото на правната заштита во граѓанската постапка затоа што најчесто правосилноста на судската одлука го означува моментот на гаснењето на правото на правната заштита во граѓанската постапка.⁵

Common law доктрината не е обременета со никакви теориски конструкции за правосилната судска одлука и чисто практично ја објаснува правосилната судска одлука како конечна судска одлука која ја донел суд или трибунал надлежен за каузата или за предметот на спорот.⁶ Ефектот на вака донесената конечна судска одлука е двоен: 1) правосилната судска одлука ги спречува субјектите спрема кои дејствува подоцна во спорот да тврдат нешто спротивно на она кое во неа изречно е утврдено и 2) конечната судска одлука ја спречува можноста тужителот кој победил во конкретната парница одново да ја бара истата правна заштита. Првиот ефект на конечната судска одлука во правото на докажување се остварува со помош на приговорот *estoppel per rem judicatum* со кој се побива деклараторниот дел на пресудата, а вториот ефект на конечната судска одлука се објаснува со помош на институтот *merger in judgment*, а се остварува со помош на приговорот *former recovery* кој се однесува на заповедниот или забранувачкиот дел на пресудата. Одовде може да се дојде до заклучок дека иако доктрината за правосилноста на судската одлука во common law системот се гради автономно *vis-a-vis* теориите за правосилноста на судските одлуки во civil law системот идејно-содржински не постои огромна разлика заради римското правно влијание лево и десно од Атлантикот. Ова затоа што правосилната судска одлука во common law системот ја сочинуваат следниве својства: *ne bis in idem* – не се дозволува одново да се води парница за фактичко или правно прашање или за дадена правна заштита, *res judicata facit ius inter partes* со таа разлика што овде судската одлука има дејство на прецедент кој е праведен или правичен и создава право (*right*) на странките, а не неоспорливо дејство по сила на закон и *res judicata pro veritate habetur* затоа што конечна одлука може да биде само вистинита одлука која е донесена од престижен судски орган или трибунал врз чиј авторитет не треба да се фрла сомнеж.

2. Преклузија за правосилност на судските одлуки во common law системот

Доктрината за правосилност (*doctrine of former adjudication*) во common law системот е сегмент кој се проучува во општиот концепт за преклузиите.⁷ Ratio за постоењето на овој институт

⁵ Во врска со ова повеќе Видете кај: Mihajlo, D. (1991). *O biti i granicama pravomoćnosti: Povjesno-komparativna impostacija instituta*, Pravni fakultet Zagrebu, Zagreb.

⁶ Clermont, K. (2011). *Principles of Civil Procedure (3rd Edition)*, West, Aspen, 343.

⁷ Dodson, S. (2012). *Civil Procedure: Model Problems and Outstanding Answers (Second Edition)*: Oxford University Press, Oxford, 167 и следните.

се: принципот на конечност (principle of finality), забраната за правно малтретирање на странките и потребата за правилно користење на судските ресурси.⁸ Преклузијата за правосилност на судските одлуки во common law системот се дели на две форми (концепти) на преклузија кои меѓусебно се поврзани и тоа: 1) claim preclusion и 2) issue preclusion (collateral estoppel).⁹

2.1. Claim preclusion

Claim preclusion спречува повторно да има парница (судење) за настан за кој е одлучено од судот со конечна одлука. Согласно оваа преклузија во иницијалната парница (судење) треба да се изнесе целото барање (забрана за делба на барањето, claim splitting) затоа што втора парница (судење) е целосно забранета. Кога судот ќе донесе конечна одлука во првата парница (судење) таа ја преклудира (bars) следната парница (судење).

Во врска со ова claim preclusion опфаќа два оперативни концепти: merger (фузија) и bar (пречка). Merger се користи кога тужителот победил во првата парница (судење), па оттука се смета дека втората парница (судење) е апсорбирана (фузирана) во неа. Bar се користи кога тужителот бил поразен во првата парница (судење) па оттука постои забрана (пречка) да продолжи новата парница (судење). Ова затоа што барањето е неделиво во врска со настанот, а судијата и поротата со својата одлука уште во првата парница (судење) целосно одлучиле за него.

Егземпларно claim preclusion може да се објасни преку следниот пример:

Лицето X движејќи се со велосипед по улицата, но едновременно разговарајќи и на мобилен телефон не го забележува автомобилот на улицата и удара во него. Поради сообраќајната несреќа автомобилот на лицето Y е оштетен. Поради ова лицето Y бара надомест на штета пред надлежните судови во износ од 5 000 долари по основ невнимателно возење на лицето X. Судот заедно со поротата постапувајќи по барањето одлучува дека лицето X на лицето Y по основ на барањето треба да му надомести штета од 1 000 долари. Лицето Y незадоволно од висината на досудената штета повторно бара надомест на штета од 5 000 долари пред друг надлежен суд во САД, но овој пат по основ на оштетување на автомобилот со намера. Судот по приемот на ова барање одлучува да не постапува затоа што веќе постои конечна одлука за истиот настан односно затоа што постои апсолутна забрана за нова парница (судење) поради доктрината claim preclusion.

2.2. Issue preclusion (collateral estoppel)

За разлика од claim preclusion, issue preclusion (collateral estoppel), спречува (bars) повторна парница (судење) за право или факт за кој веќе одлучил судија како дел од претходен случај. Кај issue preclusion треба да се прави разлика помеѓу direct estoppel (директна пречка) и collateral estoppel (колатерална пречка). Direct estoppel се создава кога одлуката која се повикува како пречка пред тужителот да тужи била изречена во претходна парница (судење) за истата причина за тужбата (cause of action). Collateral estoppel се презентира кога одлуката која се повикува, се повикува за да се спречи дискусија во втората парница (судење) за кауза која е произлезена од претходна парница со различна кауза за тужбата (cause of action).

Кај issue preclusion се забележува силното влијание на прецедентите. Суштината на issue preclusion се состои во тоа што претходната судска одлука (прецедент) не може да се преиспитува во некоја друга парница (судење) дури и кога странката има на располагање нов доказ поради кој судот најверојатно поинаку за тоа право или факт ќе одлучи (mulligan rule). Услов е првата парница (судење) да е во конекција со втората.¹⁰

Егземпларно issue preclusion може да се објасни преку следниот пример: X и Y имаат спор во врска со договор. X тврди дека Y го прекршил договорот. Y тврди дека договорот во суштина е склучен по пат на измама. Y го губи спорот. Судот одлучува дека договорот не е склучен по пат на измама. Два месеци подоцна X се обидува да ја наплати штетата по основ на судската одлука. Y не може да се спротистави поради claim preclusion. Три години подоцна X и Y имаат

⁸ Sinai, Y. (2011). *Reconsidering Res Judicata: A Comparative Perspective*. Journal of Comparative & International Law, 362.

⁹ Во врска со ова повеќе погледнете кај: Ѓоргиева, Д. (2019). *Правна природа на правото на правната заштита во граѓанската постапка (докторска дисертација)*, Правен факултет Јустинијан Први Скопје, Скопје, 398-399.

¹⁰ За ова повеќе кај: Larson, A. (2017). [“Issue Preclusion and Claim Preclusion: How Prior Litigation Can Block Your Claim”](#), ExpertLaw.com, 1-2.

спор во врска со интелектуалната сопственост која произлегува од договорот. X тужи по основ дека Y незаконски ја користи интелектуалната сопственост. Y се спротиставува и тврди дека интелектуалната сопственост е негова и дека ја создал истата порано. По ова X го користи договорот од претходната парница и со него докажува дека интелектуалната сопственост била негова уште во време на договорот. Y по ова повторно тврди дека договорот е склучен по пат на измама и дека како таков не докажува ништо. Y во оваа ситуација е спречен со *collateral estoppel* да го покрене во втората парница прашањето за тоа дали е или не е склучен договорот по пат на измама.

Ако се направи анализа на *issue preclusion (collateral estoppel)* како форма на преклузија во *common law* системот може да се дојде до заклучок дека таа е туѓа за националните граѓански процесни системи на *civil law* системот бидејќи во нив судските одлуки не се признават како извор на правото.

3. Субјективни граници на правосилната судска одлука во *common law* системот

Субјективните граници на конечната судска одлука во *common law* системот во огромна мера се зависни од видот на судската одлука. Во *common law* системот најчесто се прави разлика меѓу два вида на судски одлуки: *decisions in personam* и *decisions in rem*. *Decisions in personam* се одлуки со кои се решава за права, обврски или интереси само за странките во спорот. *Decisions in rem* се одлуки кои во конкретен случај непосредно ги погодуваат странките исто како и останатиот дел од светот затоа што нивна првенствена цел е конечно регулирање на статусот на други лица или ствари. *Decision in rem* обично се дефинира како одлука која декларира или поинаку го регулира статусот на лица или ствари односно правниот однос на лица или ствари спрема светот воопшто поради што е конклузивна за или против секого.¹¹

Ако се направи споредба меѓу овие два вида на судски одлуки може да се дојде до заклучок дека тие имаат различен субјективен дострел. Така судските одлуки *in personam* по правило дејствуваат како пречка само во корист или против странката во претходното судење (парница) додека спрема трети лица се *res inter alios acta*. Субјективното ограничување на овие пресуди е оправдано поради околноста дека навистина е неправично некој да биде врзан за одлука донесена во постапка во која не можел да се брани, учествува или вкрстено да се испрашува или да се жали. За разлика од судските одлуки *in personam*, судските одлуки *in rem* го естопираат секој во светот да ги оспорува односно му даваат право на секого да ги користи, со ретки исклучоци поради можноста овие одлуки кон трети да дејствуваат како доказ без конклузивност.

4. Објективни граници на правосилната судска одлука во *common law* системот

Објективните граници на правосилната судска одлука во *common law* системот тесно се конектираат со каузите за тужбата. Наједноставно *estoppel per rem judicatam, res judicata* во најесенцијалната форма, треба да дејствува со цел да ја спречи странката во парницата да тврди или да ја одрекува каузата на тужбата чие постоење или непостоење судот го детерминирал во претходна парница меѓу истите странки. Од аспект на *civil law* системот *estoppel per rem judicatam* приближно одговара на ситуацијата во која се истакнува приговор за правосилност поради постоење на идентитет на предметот на спорот меѓу претходната и новата парница. Ова во суштина значи дека објективните граници на правосилната судска одлука го објаснуваат материјалниот дострел на судската одлука од фактички и правен аспект (*subject matter*) односно спречуваат водење на идна парница за фактички и правни прашања за кои веќе е одлучено во претходна судска одлука.

Во врска со елементите на одлуката кој може да изградат *estoppel per rem judicatam* треба да се прави разлика меѓу ситуацијата кога формалниот документ на судската одлука содржи изречна декларација на право или обврска или изречно утврдува факти и ситуацијата кога судската одлука се состои само од изречување на заштита која судот смета дека треба да ја пружи или констатација дека судот одбил да ја пружи конкретната заштита.¹²

Во ситуација кога формалниот документ на судската одлука содржи изречна декларација на право или обврска или изречно утврдува факти нема никакви потешкотии во врска со тоа што е

¹¹ Handley, K.R., Bower, G.S. (2009). *The doctrine of res judicata*, LexisNexis, London, 198-200.

¹² Handley, K.R., Bower, G.S. (2009). *The doctrine of res judicata*, LexisNexis, London, 138 и сл.

декларирано со одлуката. Меѓутоа во ситуација кога судската одлука се состои само од изречување на заштита која судот смета дека треба да ја пружи или констатација дека судот одбил да ја пружи (на пример: одлука со која судот му забранува на тужениот да го вознемирува тужителот, забрана на судот за пристап до имотот на тужителот насочена кон тужениот) конкретната заштита често настануваат потешкотии при точното одредување на каузите на тужбата и точното користење на конкретен *estoppel per rem judicatam*.

Во ситуација пак доколку не постои идентитет меѓу каузата на тужбата во парницата во која одлуката е донесена и новата парница се користи *issue estoppel*. Претходната пресуда кај *issue estoppel* во подоцнажната постапка не се повикува како решение на некоја кауза на тужба туку како решение односно важен и фундаментален чекор во логиката на пресудата без кој таа не би можела да постои.

Одовде може да се дојде до заклучок дека дека целта на правосилната судска одлука во *common law* системот од објективен аспект е да дејствува двојно односно таа не само што ги естопира странките во подоцнежнo оспорување на фактичката и правната состојба туку спречува странката одново да добие иста правна заштита спрема иста странка доколку таа заштита претходно по судски пат ја остварила.

Во контекст на ова треба да се прави разлика меѓу *estoppel per rem judicatam* кој забранува идна контрадикција за конкретни фактички и правни прашања кои се декларирани во одлуката и *former recovery* кој забранува повторување и повторно тврдење. Ова затоа што ситуацијата кај *former recovery* е сосема обратна наспрема *estoppel per rem judicatam* односно работата за која повторно не смее да се тужи е заштита дадена со заповедниот или прохибиторниот дел на правосилната судска одлука.¹³

Заклучни согледувања

Доктрината за правосилност на судските одлуки во *common law* системот е креација на судската практика. Правосилната судска одлука во *common law* системот е предмет на проучување на правото на докажување затоа што е посебен вид на преклузија. Преклузијата за правосилност на судските одлуки во *common law* системот се дели на две форми (концепти) на преклузија кои меѓусебно се поврзани и тоа: 1) *claim preclusion* и 2) *issue preclusion (collateral estoppel)*. *Claim preclusion* спречува повторно да има парница (судење) за настан за кој е одлучено од судот со конечна одлука. За разлика од *claim preclusion*, *issue preclusion (collateral estoppel)*, спречува (*bars*) повторна парница (судење) за право или факт за кој веќе одлучил судија како дел од претходен случај. Концептот за правосилноста на судските одлуки во *common law* системот тесно е во конекција со прецедентното право на *common law* затоа што *common law* изречно судските одлуки ги регулира како извор на правото. Ова покажува свои рефлексии врз сваќањето за субјективните и објективните граници на правосилните судски одлуки.

Користена литература

- [1] Clermont, K. (2011). *Principles of Civil Procedure (3rd Edition)*, West, Aspen
- [2] Dodson, S. (2012). *Civil Procedure: Model Problems and Outstanding Answers (Second Edition)*: Oxford University Press, Oxford
- [3] Ѓоргиева, Д. (2019). *Правна природа на правото на правната заштита во граѓанската постапка (докторска дисертација)*, Правен факултет Јустинијан Први Скопје, Скопје
- [4] Handley, K.R., Bower, G.S. (2009). *The doctrine of res judicata*, LexisNexis, London
- [5] Larson, A. (2017). "Issue Preclusion and Claim Preclusion: How Prior Litigation Can Block Your Claim", *ExpertLaw.com*
- [6] Mihajlo, D. (1991). *O biti i granicama pravomoćnosti: Povjesno-komparativna impostacija instituta*, Pravni fakultet Zagrebu, Zagreb
- [7] Sinai, Y. (2011). *Reconsidering Res Judicata: A Comparative Perspective*: Journal of Comparative & International Law
- [8] https://pacificlaw.ca/cased-closed-doctrine-of-res-judicata/?fbclid=IwAR3c7D7S4OVM3Dkjnd1SwcX2hvTIqzZ_uq8EhSgVQ9w7JFEcUX9W8qALMzk

¹³ Така и кај Mihajlo, D. (1991). *O biti i granicama pravomoćnosti: Povjesno-komparativna impostacija instituta*, Pravni fakultet Zagrebu, Zagreb, 199-201.

